

Raadsvoorstel

Onderwerp: Toestemming raad vaststelling 9e wijziging gemeenschappelijke regeling Omgevingsdienst IJmond

Datum collegevergadering	9 juni 2026	Ambtenaar	M. Rumping
Zaaknummer	4078645	Telefoon	0638568416
Portefeuillehouder(s)	J. Verwoort	E-mailadres	mrumping@velsen.nl

Voorgesteld raadsbesluit

1. Het college toestemming te verlenen voor het vaststellen van de 9^e wijziging van de Gemeenschappelijke Regeling Omgevingsdienst IJmond.

Samenvatting

In 2023 stelde het bestuur van Omgevingsdienst IJmond (ODIJmond) het Plan van Aanpak Toekomstbestendig ODIJmond op. Met dit Plan van Aanpak beschrijft het bestuur op welke wijze de organisatie toewerkt naar enerzijds een toekomstbestendige organisatie en anderzijds de landelijke robuustheidseisen waaraan omgevingsdiensten moeten voldoen op 1 april 2026. Onderdeel van dit plan is het actualiseren van de governance, waaronder het aanpassen van de Gemeenschappelijke Regeling (GR).

De huidige governance vraagt om een herijking, omdat deze niet meer aansluit bij de huidige situatie. De opdrachtgevers-opdrachtnemer relatie en contractafspraken zijn onvoldoende scherp om vanuit beide kanten voldoende te kunnen sturen op de realisatie van de opdracht. Een herijking van de governance moet eraan bijdragen dat er een gelijk speelveld ontstaat tussen de deelnemers en moet scheefgroei in de financiering voorkomen. De GR ODIJmond is herijkt in de voorgestelde 9^e wijziging GR ODIJmond.

De raden en staten zijn eerder om hun zienswijzen gevraagd over de voorgestelde 9^e wijziging GR ODIJmond. De gemeenteraad van Velsen diende een positieve zienswijze in. De zienswijzen zijn verwerkt zoals is aangegeven in de Nota zienswijzen en reactie. De zienswijzen van de raden en staten hebben niet geleid tot een aanpassing van de voorgestelde wijziging. Er zijn wel enkele ambtshalve wijzigingen overgenomen.

De raden en staten worden om hun toestemming gevraagd om de voorgenomen 9^e wijziging GR ODIJmond vast te stellen. De colleges zijn bevoegd om vervolgens de wijziging vast te stellen. Het

college van Velsen besloot de raad voor te stellen het college toestemming te verlenen voor het vaststellen van de 9^e wijziging van de Gemeenschappelijke Regeling Omgevingsdienst IJmond.

Inleiding

Programma Toekomstbestendig ODIJmond

In 2023 stelde het bestuur van Omgevingsdienst IJmond (ODIJmond) het Plan van Aanpak Toekomstbestendig ODIJmond op. Met dit Plan van Aanpak beschrijft het bestuur op welke wijze de organisatie toewerkt naar enerzijds een toekomstbestendige organisatie en anderzijds de landelijke robuustheidseisen waaraan omgevingsdiensten moeten voldoen op 1 april 2026.

Voor ODIJmond betekent dit het actualiseren van de GR en de structuur van Dienstverleningsovereenkomsten (DVO), het herijken van de financieringsstructuur en de doorontwikkeling van de interne organisatie. Met het op orde brengen van de basis, werkt ODIJmond naar een toekomstbestendige organisatie. Om ook te kunnen voldoen aan alle robuustheidscriteria waaraan Omgevingsdiensten dienen te voldoen, onderzoekt het bestuur van ODIJmond via een parallel spoor enkele toekomstscenario's.

Zienswijzen raden en staten

De GR ODIJmond is een GR met gemeenten en de provincie als deelnemers. Hoofdstuk IV van de Wet gemeenschappelijke regelingen is dan van toepassing. Het vaststellen van de 9e wijziging van de GR ODIJmond is een bevoegdheid van de colleges van de deelnemers. Voordat de colleges besluiten over de definitieve wijziging, moeten zij de raden en staten eerst om hun zienswijzen vragen over de voorgestelde wijzigingen. Dit is een verplichting uit de Wet gemeenschappelijke regelingen (artikel 51, tweede en derde lid).

De zienswijzeprocedure is doorlopen (Q1 2026). Op 5 maart 2026 behandelde de gemeenteraad van Velsen het 9e wijzigingsvoorstel van de Gemeenschappelijke Regeling Omgevingsdienst IJmond. De raad is zodoende in de gelegenheid gesteld om wensen en bedenkingen mee te geven aan het Dagelijks Bestuur van ODIJmond. De gemeenteraad diende een positieve zienswijze in op het 9e wijzigingsvoorstel van de Gemeenschappelijke Regeling Omgevingsdienst IJmond.

De zienswijzen van de deelnemers zijn opgenomen in een nota met daarin een reactie van het Algemeen Bestuur, zie bijlage. De zienswijzen van de raden en staten hebben niet geleid tot een aanpassing van de voorgestelde wijziging. Er zijn wel enkele ambtshalve wijzigingen overgenomen:

- "Archiefwet 1995" is vervangen door "geldende Archiefwet" in Artikel 33, tweede lid (Archiefbescheiden);
- in lijn met het Omgevingsbesluit is de energietoezicht taak 'Label C' gewijzigd van plustaak naar landelijke basistaak in Bijlage 1 (Dienstverlening ODIJmond);
- er is een toelichting toegevoegd aan Artikel 19 tot en met 21 (Taken en bevoegdheden) om interpretatieverschillen te voorkomen.

Toestemming raden en staten

De volgende stap is om de raden en staten te vragen toestemming te geven aan hun colleges om de 9e wijziging van de GR ODIJmond vast te stellen.

De raden en staten kunnen hun toestemming alleen weigeren wegens strijd met het recht of het algemeen belang. Ook dit is vastgelegd in de Wet gemeenschappelijke regelingen (artikel 51, vierde lid).

Andere redenen om hun toestemming te onthouden hebben raden en staten niet. Zij kunnen hun toestemming dus niet onder door hen te bepalen voorwaarden geven. Ook kunnen zij geen wijzigingsvoorstellen indienen op de tekst van de voorgestelde 9e wijziging GR ODIJmond.

De raden en staten worden nu om hun toestemming gevraagd om de voorgenomen 9e wijziging GR ODIJmond vast te stellen. De colleges zijn bevoegd om vervolgens de 9e wijziging van de GR ODIJmond vast te stellen. Na vaststelling door alle colleges en daarna publicatie is de 9e wijziging GR ODIJmond een feit. Het college van Velsen besloot de raad voor te stellen toestemming te geven aan het college om de voorgestelde 9e wijziging Gemeenschappelijke Regeling Omgevingsdienst IJmond vast te stellen.

Beoogd doel en effect van het besluit

De raad geeft in lijn met haar positieve zienswijze toestemming aan het college om de 9e wijziging Gemeenschappelijke Regeling Omgevingsdienst IJmond vast te stellen. Hiermee wordt een herijkingsproces dat sinds 2023 loopt afgerond.

Argumenten

De kern van de noodzaak om de Gemeenschappelijke Regeling te herijken, vereenvoudigen en aan te laten sluiten op de huidige samenwerking tussen ODIJmond en haar deelnemers is de deelname van de deelnemers van ODIJmond beter in balans te brengen. Uit de analyse van het adviesbureau dat ODIJmond ondersteunt kwam naar voren dat deelnemers op verschillende wijze participeren. Dit zorgt voor disbalans in bestuurlijke verhoudingen, financiële bijdragen en risico's bijvoorbeeld bij het terughalen van taken. Daarmee is afgelopen jaren een complexe structuur ontstaan. Ook op tactisch- en operationeel niveau is er aanleiding om duidelijke afspraken te maken over onder andere continuïteit en flexibiliteit en kaders te bepalen waardoor de opdrachtgevers- opdrachtnemerspositie goed kan worden ingevuld.

Met het 9e wijzigingsvoorstel van de GR ODIJmond worden de volgende zaken geborgd voor de deelnemers:

- Herstellen van de stemverhoudingen op de huidige situatie. Door aansluiting te zoeken bij de omvang van het totale takenpakket dat een deelnemer bij ODIJmond belegt, ontstaat een fair-vertrekpunt, namelijk inspraak op basis van inbreng.
- De deelnemers participeren via mandaat op basis van hetzelfde uitgangspunt in de GR. Dit zorgt voor een gelijk speelveld tussen de deelnemers en een duidelijke positie en taak voor ODIJmond.
- Door voor alle deelnemers eenduidige, uniforme uitgangspunten te formuleren voor onderwerpen als continuïteit, flexibiliteit en uniformiteit versus maatwerk ontstaat stabiliteit en evenredige risico's binnen de GR. Het collectief wordt daardoor sterker en krijgt meer samenhang.

- Uittreding en desintegratie worden specifiek geregeld. Uitgangspunt is 'wie breekt, betaalt' op basis van redelijkheid en billijkheid. Hiermee ontstaat duidelijkheid voor de deelnemers, maar beschermen we ook de collectieve en individuele posities.
- De herijkte financieringsstructuur en bijbehorende spelregels zijn ingebed in de GR.
- De 8e wijziging van de GR was al in lijn gebracht met de gewijzigde Wet Gemeenschappelijke Regeling, het huidige wijzigingsvoorstel is hier ook op getoetst.
- Er ontstaat een basis en vertrekpunt om de complexe structuur van DVO's en contracten om te zetten naar een uniforme DVO-structuur. Dit leidt tot overzicht, inzicht en een stuurbare situatie voor opdrachtgever en opdrachtnemers
- Ook ontstaat er rolscherpte tussen opdrachtgevers en opdrachtnemer, wat zal bijdragen aan het professionaliseren van de samenwerking tussen deelnemers en ODIJmond.

De GR wordt gelijkwaardiger en uniformer wat een goed uitgangspunt is voor de onderlinge samenwerking en de basis op orde.

Situatie voor Velsen: lagere stemverhouding, delegaat naar mandaat, en samenstelling DB

Aanpassing stemverhouding

Doordat de ontstane scheefgroei is aangepakt gaat de financiële bijdrage van gemeente Velsen omlaag (zie het kopje 'Financiële en personele consequenties'). De stemverhoudingen zijn echter ook geactualiseerd op basis van de financiële inbreng door aansluiting te zoeken bij de omvang van het totale takenpakket dat een deelnemer bij ODIJmond belegt; hiervoor werden bepaalde DVO werkzaamheden niet meegenomen in de stemverhouding. In de nieuwe regeling wordt de bijdrage aan alle basis- en plustaken meegenomen in de stemverhouding (behalve projecten die minder dan 2 jaar lopen). Hierdoor zien we een dubbel effect wat zorgt voor een stijgende stemverhouding bij bepaalde deelnemers en dalende stemverhouding bij anderen, waaronder gemeente Velsen. Gemeente Velsen had 26% van de stemmen in 2025, in 2027 daalt dit naar 13%. Zie tabel voor nieuwe stemverhouding.

Deelnemer	Soll-omzet	Stemverhouding
Beverwijk	€ 1.962.918	11%
Bloemendaal	€ 562.304	3%
Edam-Volendam	€ 658.906	4%
Haarlem	€ 2.179.629	12%
Heemskerk	€ 1.657.440	9%
Heemstede	€ 563.824	3%
Landsmeer	€ 1.129.052	6%
Oostzaan	€ 706.154	4%
Noord-Holland	€ 581.718	3%
Purmerend	€ 1.194.779	7%
Uitgeest	€ 924.620	5%
Velsen	€ 2.191.441	13%
Waterland	€ 570.724	3%
Wormerland	€ 887.453	5%
Zandvoort	€ 1.680.947	10%
Totaal	€ 17.451.909	100%

Van delegaat naar mandaat

Op dit moment heeft gemeente Velsen taken gedelegeerd aan ODIJmond. In de gewijzigde GR is met het oog op uniformiteit gekozen om met mandaat te werken in plaats van delegaat, aangezien het gros van de deelnemers al met mandaat werkt en dit gebruikelijk is bij Omgevingsdiensten. Juridische Zaken onderzoekt in 2026 welke bevoegdheden gemandateerd moeten worden, met name als het gaat om facultatieve en plustaken. Daarnaast onderzoeken ze in 2026 hoe we omgaan met afhandeling van bezwaar, klachten en Woo-verzoeken. Op dit moment bestaat het

risico dat er binnen gemeente Velsen op dit vakgebied onvoldoende kennis is om de rol van mandaatgever adequaat te kunnen vervullen, aangezien we in het verleden met delegaat werkten. In 2026 brengen we dit risico verder in kaart en dekken we het risico af, zodat we de rol van mandaatgever adequaat kunnen vervullen met ingang van de nieuwe regeling in 2027.

Samenstelling DB

De huidige structuur functioneert goed, echter de verdeling van de DB-zetels is historisch bepaald. Dit wordt vanuit het oogpunt van gelijkwaardigheid herzien. Momenteel hebben Beverwijk, Heemskerk, Velsen en Haarlem een vaste zetel. Optioneel kan een vijfde zetel worden toebedeeld. In de gewijzigde GR wordt het DB gekozen uit het AB met minimaal vijf leden (incl. voorzitter), daarnaast is er minimaal 1 lid per regio en is er aandacht voor de balans tussen grote en kleine gemeenten. De kans bestaat dat Velsen in de toekomst geen lid van het DB is.

Alternatieven

Er is geen alternatief. De raad kan toestemming alleen weigeren wegens strijd met het recht of het algemeen belang. Dit is vastgelegd in de Wet gemeenschappelijke regelingen (artikel 51, vierde lid). Dit is niet het geval.

Risico's

Geen.

Programma

-
- Ondernemend en duurzaam Velsen

Kader

Wettelijk en/of beleidskader

- Wet gemeenschappelijke regelingen (Wgr)
- Gemeenschappelijke Regeling Omgevingsdienst IJmond
- Algemene wet bestuursrecht (Awb)

Participatie en inspraak

Om tot een actualisatie van de GR en daarmee dit wijzigingsvoorstel te komen, is via werk- en klankbordgroepen vanuit proces, inhoud en juridische expertise intensief samengewerkt met alle deelnemers. Op advies van de juridische klankbordgroep heeft de heer De Greef, als onafhankelijk deskundige, het concept juridisch beoordeeld. De heer De Greef is een externe jurist en tevens autoriteit in Nederland op het gebied van Gemeenschappelijke Regelingen.

Op 5 maart 2026 behandelde de gemeenteraad van Velsen het 9e wijzigingsvoorstel van de Gemeenschappelijke Regeling Omgevingsdienst IJmond. De raad is zodoende in de gelegenheid gesteld om wensen en bedenkingen mee te geven aan het Dagelijks Bestuur van ODIJmond. De gemeenteraad diende een positieve zienswijze in op het 9e wijzigingsvoorstel van de Gemeenschappelijke Regeling Omgevingsdienst IJmond.

Financiële consequenties

Het voorstel heeft geen financiële consequenties.

Het proces over herijking van de GR ODIJmond staat niet op zichzelf, gelijktijdig is ook de financieringsstructuur herijkt. Deze is verwerkt in de kadernota 2027 van de ODIJmond waarop de raad een positieve zienswijze heeft ingediend op 5 maart 2026. Met de begroting 2027 van de ODIJmond wordt de nieuwe financieringsstructuur vastgelegd om ook financieel de basis op orde te brengen en daarmee de balans te herstellen tussen de opdracht en de beschikbare middelen.

Uitvoering van besluit

Het college stelt de 9e wijziging Gemeenschappelijke Regeling Omgevingsdienst IJmond na toestemming van de raad vast.

Bijlagen - onderdeel uitmakend van het besluit

-
- Voorstel voor de 9e wijziging GR ODIJmond
 - Was-woordt tabel dat inzicht geeft in de voorgestelde wijzigingen
 - Overzicht van ontvangen zienswijzen van de raden en staten van de deelnemers en de reactie van het Algemeen Bestuur hierop
 - Raadsbesluit Toestemming raad vaststelling 9e wijziging gemeenschappelijke regeling Omgevingsdienst IJmond

Bijlagen - bijgevoegd als achtergrondinformatie

Burgemeester en wethouders van Velsen,

De secretaris,

D. Veurink

De burgemeester,

F.C. Dales